‘Tekeningen zijn authenthieke Mondriaans’

Edese kunsthandelaar Frank Buunk twijfelt niet langer aan echtheid

Gelderlander 2002

Door Ido Broersma

EDE – Zijn ze nu echt of niet echt? De Edese kunsthandelaar Frank Buunk van Galerie Simonis & Buunk twijfelt er in ieder geval niet langer aan. De twee met ‘P. Mondriaan’ gesigneerde tekeningen, die hij in 1992 op een veiling van het Haagse veilinghuis Glerum kocht, zijn volgens sommige deskundigen echt. En anderen betwijfelen dat.

Het gaat om tekeningen van een bloeiende appelboom, getekend met kleurpotlood, en een gezicht op de Amstel, gemaakt met houtskool. Ze zijn met 19 bij 25 cm even groot.

Herbert Henkels, conservator van het Haags Gemeentemuseum en kenner van ‘de vroege Mondriaan’, schatte dat de kunstenaar ze tussen 1901 en 1903 heeft getekend. Dit omdat de kunstenaar in die tijd ook olieverfschilderijen met dezelfde thema’s maakte. Maar Joop Joosten, oud-conservator van het Stedelijk Museum in Amsterdam en kenner van Mondriaans latere, mathematische werk, plaatst ze allebei in 1917. Henkels en Joosten zijn overtuigd van de echtheid van de werkjes.

Lange tijd heeft Frank Buunk in onzekerheid verkeerd over de echtheid van zijn aankopen. Had hij voor 35.000 gulden een kat in de zak gekocht? Want over de echtheid was hij niet zeker en sommigen meenden dat het mogelijk om voorstudies van Mondriaan ging.

Voor de totstandkoming van de grote oeuvrecatalogus van Mondriaan, die volgend jaar verschijnt, wilde de Edenaar de waarheid weten. Hij trok in 1993 bij de Canadese professor Robert P. Welsh, hoogleraar aan de universiteit van Toronto, aan de bel. Welsh is kenner bij uitstek van ‘de vroege Mondriaan’. Hij bekeek tijdens een bezoek aan Amsterdam de dia’s van de werkjes en keurde ze af. Het waren geen authenthieke Mondriaans.

Frank Buunk was gedesillusioneerd. „Ik had ze gekocht in de overtuiging dat ze echt waren”, zegt hij. „Ik heb ze toen uit de zaak gehaald en privé voor mijn vrouw overgenomen.”

De tekeningen zijn afkomstig uit een vriendenalbum van de Amsterdammer Eduard van Dam, bij wie Mondriaan tijdens de Eerste Wereldoorlog een tijdlang verbleef. Van Dam had een aantal Mondriaans. In 1918 overleed hij. In 1929 werd het album, met uitzondering van de ‘bloeiende appelboom’ en het ‘gezicht op de Amstel’, in Londen geveild. De tekeningen waren bij Van Dams dochter terechtgekomen, de nu in Enschede wonende mevrouw A. Krudop-van Dam. Zij gaf veilinghuis Glerum opdracht ze te verkopen.

Deskundige Herbert Henkels vond vooral de ‘bloeiende appelboom’ van grote kwaliteit. ‘De uitermate tere potloodvoering en de uitzonderlijke zekerheid waarmee de compositie is bepaald maken duidelijk dat Mondriaan een uitzonderlijk tekenaar was. De lichte kleurstelling geeft de tekening een Van Gogh-achtig karakter’, merkte Henkels er over op.

Volgens Joosten heeft Mondriaan het ‘gezicht op de Amstel’ uit het hoofd nagetekend. De ‘bloeiende boom’ vindt hij interessant door de kleurvlakjes die overeenkomen met een ander werk, dat Mondriaan in 1917 maakte. Joosten meent dat het om een van de laatste figuratieve Mondriaans gaat. Daarna heeft de kunstenaar alleen nog een figuratief zelfportret gemaakt.

Joop Joosten heeft Frank Buunk geschreven certificaten van echtheid doen toekomen. In de grote oeuvrecatalogus, waarvan hij de mede-samensteller is, zal hij de tekeningen als ‘authenthiek werk’ van Piet Mondriaan opnemen.

Frank Buunk is er wat nerveus van. „Als je geen emoties hebt kun je geen goed kunsthandelaar zijn”, zegt hij. Hij is niet van plan om de Mondriaans te verkopen. Maar hij is kunsthandelaar en dan weet je het nooit. Over de waarde is hij niet zeker. „Als bij de liefhebbers van zo’n tekening bij een veiling de vlam in de pan slaat is de waarde moeilijk te schatten. Het kan een ton doen, maar ook anderhalve ton. Ik heb veel minder interessante tekeningen voor meer zien veilen”, aldus Frans Buunk.

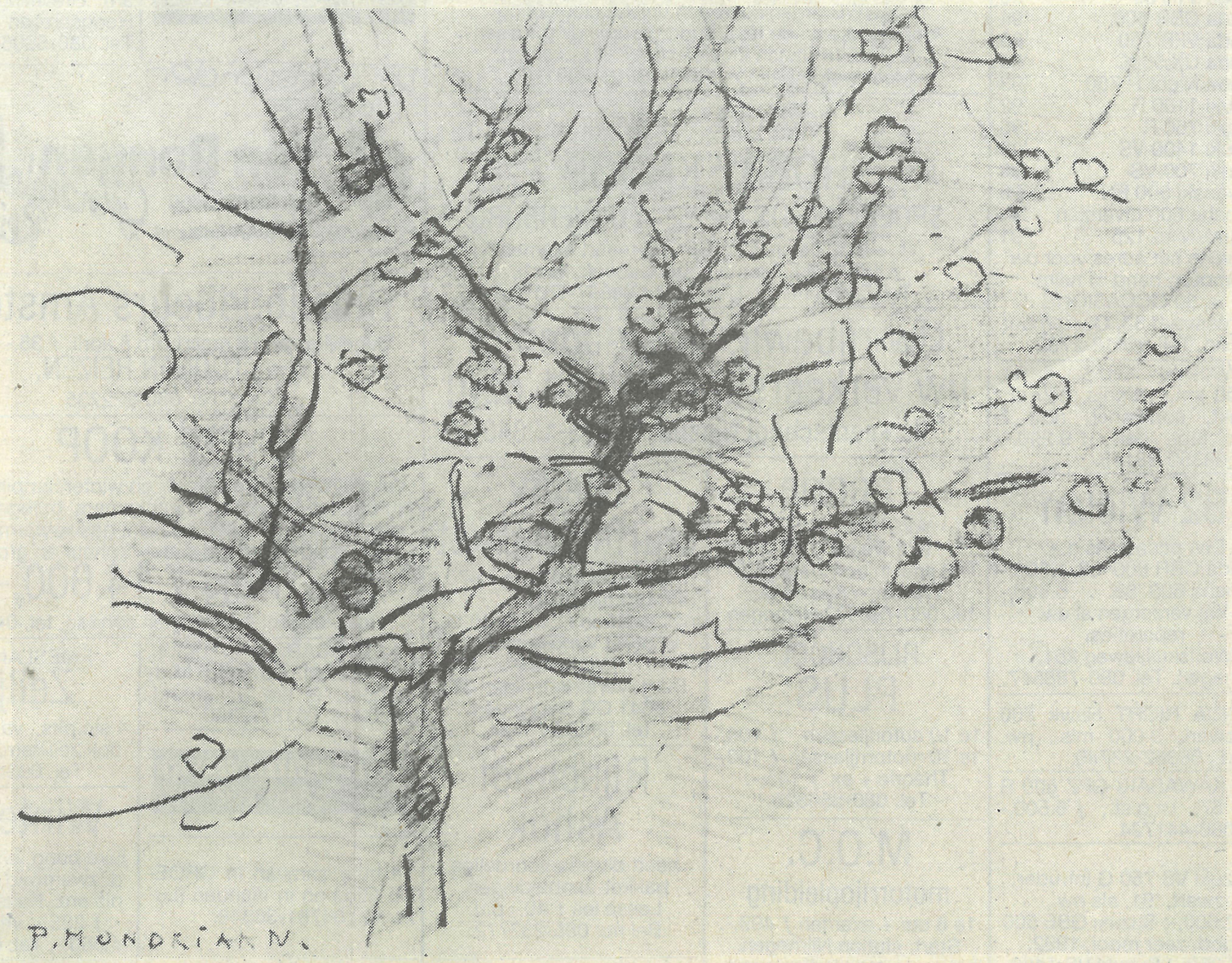

De ‘bloeiende boom’, een kleurpotloodtekening die Piet Mondriaan in 1917 tekende voor een vriendenalbum. Volgens Mondriaan-deskundige Herbert Henkels doet de tekening denken aan Van Gogh.